ons kenmerk 26.139290
Portefeuillehouder W.P.H.J. Peters

Rijswijk

De Raad

Doel raadsinformatiebrief
Informeren door college

Betreft Raadsinformatiebrief Nieuwkomers

Datum

1. Inleiding
Met deze raadsinformatiebrief informeren wij u over de belangrijkste ontwikkelingen op het gebied van Oekraïense ontheemden, asielzoekers en statushouders (nieuwkomers). We informeren u onder meer over financiering, opvang, leefgeld, huisvesting, status en start van de nieuwe cyclus Spreidingswet. Over nieuwkomers bent u voor het laatst geïnformeerd via de raadsinformatiebrief Nieuwkomers (RIB nr 26 013).

2. Kern informatie
Financiering nieuwkomers
Doelgroep flexibele regeling
Het kabinet introduceert de Regeling tijdelijke bekostiging opvang en huisvesting gemeenten, de zogenoemde Doelgroep flexibele regeling (DFR), als nieuwe meerjarige financieringsstructuur voor de opvang en huisvesting van nieuwkomers, waaronder asielzoekers, statushouders en Oekraïense ontheemden. Deze regeling biedt gemeenten flexibiliteit om opvangplekken te wisselen tussen doelgroepen met een vast normbedrag per opvangplek

De DFR fuseert bestaande financieringsstromen zoals de asielopvangvergoedingen, de bekostiging voor statushouders huisvesting en de tijdelijke Oekraïne-opvangregeling. Dit centraliseert rijksuitkeringen voor asielzoekers, statushouders en ontheemden, met meerjarige zekerheid. De regeling is ingegaan op 1 juli 2026 en kent een overgangsperiode voor gemeenten voor 2027.

Oekraïense ontheemden
Landelijke ontwikkelingen - Aantallen
Op 30 juni 2026 stonden er landelijk ruim 138.890 Oekraïne ontheemden in de Basisregistratie Personen ingeschreven die vallen onder de Richtlijn Tijdelijke Bescherming (RTB). Hiervan worden er zo'n 96.910 opgevangen in gemeentelijke opvanglocaties, die met een bezettingsgraad van 99,8% bijna aan het maximum van hun capaciteit zitten.

Verlenging RTB
Gezien de aanhoudende oorlog in Oekraïne heeft de Raad van de Europese Unie in augustus besloten om de Richtlijn tijdelijke bescherming (RTB) met een jaar te verlengen tot en met 4 maart 2028. Door deze verlenging behouden ontheemden uit Oekraïne bescherming in Europese lidstaten. Een belangrijke wijziging is echter aangebracht in de groep ontheemden die gebruik kan maken van deze bescherming. Zo is bij de verlenging besloten dat nieuwe aanvragers van tijdelijke bescherming op grond van de RTB moeten kunnen aantonen dat zij aan hun militaire verplichtingen in Oekraïne hebben voldaan of daarvan zijn vrijgesteld. Deze nieuwe voorwaarde geldt niet voor ontheemden die al in de opvang zitten.

Wijziging recht op opvang
Het gaat hierbij om mensen die niet de Oekraïense nationaliteit hebben, maar met een tijdelijke verblijfsvergunning in Oekraïne verbleven ten tijde van het uitbreken van de oorlog. Het Hof heeft uitgesproken dat een EU-lidstaat de bescherming van derdelanders die geen permanent verblijf in

Oekraïne hadden, mag beëindigen. Op 23 april 2025 deed de Raad van State uitspraak na het arrest van het Hof, daarin wordt bevestigd dat de bescherming van deze derdelanders is geëindigd op 4 maart 2024. Hierdoor hebben zij geen recht meer op opvang en voorzieningen.
De Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND) maakt bekend voor welke personen het recht op opvang niet meer van toepassing is. Dit heeft helaas veel vertraging opgelopen. Binnen de gemeentelijke opvang van Rijswijk verblijven er momenteel geen personen voor wie dit van toepassing is.

Lokale ontwikkelingen - Rijswijk in cijfers
Momenteel vangt de gemeente Rijswijk 270 ontheemden op binnen de gemeentelijke opvang (GOO) en staan nog eens 179 ingeschreven in de particuliere opvang (POO, stand 02-09-2026). Het kan zich voordoen dat ontheemden niet langer bij familie, vrienden of kennissen in de POO kunnen verblijven. Zij kunnen dan een beroep doen op de GOO.

Opvang en bekostiging
De opvangplekken in Rijswijk zijn verdeeld over twee hotels, twee eengezinswoningen, 45 appartementen in Novum en 9 losse portiekwoningen. De plekken in de hotels zijn relatief dure plekken. Rijswijk declareert bij het Rijk alle kosten die voor de opvang én ondersteuning van Oekraïners worden gemaakt na afloop van het kalenderjaar op basis van de werkelijke kosten. Hiervoor hebben wij alle kosten vergoed gekregen. Ook voor dit jaar verwachten we dat alle kosten die gemaakt worden ten behoeve van de opvang vergoed worden.

Opvang Novum
In september zijn ongeveer 160 ontheemden van de gemeentelijke opvang in twee hotels naar Novum aan de Verrijn Stuartlaan verhuisd. Dit complex draagt bij aan de zelfstandigheid van de ontheemden en blijft in ieder geval tot het einde van de looptijd Richtlijn Tijdelijke Bescherming (RTB), vooralsnog 4 maart 2028, dienen als gemeentelijke opvang. Met het betrekken van de opvang in Novum wordt het aantal kamers in de hotels afgebouwd van 136 naar in totaal 50 kamers.

Leefgeld en eigen bijdrage
Ontheemden uit Oekraïne die geen inkomen hebben, ontvangen een aantal financiële toelagen per maand. Deze toelagen zijn per 1 augustus 2026 voor het laatst gewijzigd. De ontheemden die in de GOO verblijven (gemeentelijke opvang) ontvangen een bedrag van € 65,77 per maand voor persoonlijke uitgaven en kleding (leefgeld) en wanneer er geen catering voorhanden is ontvangen zij een bedrag van € 260,97 per maand aan eetgeld (afhankelijk van de gezinsgrootte). De ontheemden die in de POO verblijven (particuliere opvang) ontvangen daarnaast nog een extra toelage van € 77,16 per maand voor overige uitgaven. De ontheemden in de GOO die wel inkomen hebben betalen een maandelijkse eigen bijdrage. Deze eigen bijdrage is per 1 augustus 2026 gewijzigd naar een eigen bijdrage voor gas, water en elektriciteit en exploitatiekosten van € 244,22 per persoon. Wanneer er catering is op de locatie dan moet er een eigen bijdrage voor eten betaald worden van € 260,97 per persoon per maand.

Met ingang van 1 oktober 2025 gelden er nieuwe regels waarbij ervan uitgegaan wordt dat een Ontheemde Oekraïner die werkt na aftrek van de eigen bijdrage minimaal een inkomen overhoudt dat op 115% ligt van de voor hen geldende norm. De bijdrage voor catering betaalt men alleen als er geen eigen voorziening is voor bereiding van voedsel, zoals in de hotels. Voor Novum en de overige woningen wordt deze bijdrage niet meer in rekening gebracht.

De inkomsten uit de eigen bijdrage worden verrekend met de vergoeding van het Rijk en hebben hierdoor voor de gemeente geen financiële gevolgen. De uitvoeringskosten hiervan worden op basis van de werkelijke kosten bij het Rijk in rekening gebracht.

Asielopvang
Spreidingswet en noodopvang Rijswijk
De Wet gemeentelijke taak mogelijk maken asielopvangvoorzieningen (Spreidingswet) ging op 1 februari 2024 in om de opvang van asielzoekers eerlijk over alle Nederlandse gemeenten te verdelen. Momenteel voldoet de gemeente Rijswijk aan haar wettelijke taakstelling voor het realiseren van asielopvangplekken (350). Afgelopen februari heeft de Minister van Asiel en Migratie voor de tweede cyclus van de spreidingswet de indicatieve opgave voor gemeenten bekendgemaakt. Deze cyclus loopt van 27 februari 2026 tot en met 1 februari 2028. Waarbij de formele datum voor realisatie van asielopvangplekken 1 juli 2027 is. Voor Rijswijk betekent dit het realiseren van 291 opvangplekken, waarvan 19 geschikt ten behoeve van de opvang van

Alleenstaande minderjarige vreemdelingen (amv). Het college heeft in zijn coalitieakkoord opgenomen:
“Sinds 2016 levert onze gemeente al een bijdrage aan de opvang van asielzoekers. Het Rijk heeft meermaals erkend dat onze gemeente daarmee meer dan haar aandeel heeft geleverd.
Onze inzet is helder: we doen alleen dat wat wettelijk moet en onvermijdelijk is, in lijn met nationale en internationale afspraken, met oog voor de belangen van onze inwoners, de leefbaarheid van onze gemeente en de uitvoerbaarheid van beleid in de praktijk. De druk op wonen, zorg, onderwijs en veiligheid in onze gemeente is enorm groot.
Daarom houden wij ons aan de afspraken die er liggen. We beëindigen het contract met het COA op het Hof van Elsenburg in mei 2027 met het oog op toekomstige economische ontwikkelingen op deze locatie”.
Inmiddels heeft het college op 31 juli 2026 besloten een nul bod te doen voor het realiseren van asielopvangplekken voor de tweede cyclus van de Spreidingswet.

Statushouders
Taakstelling huisvesting statushouders
Begin 2026 is de halfjaarlijkse taakstelling (50 statushouders) helaas net niet gehaald en loopt er opnieuw een achterstand op (trede1).
Voor specifieke doelgroepen blijft de gemeente inzetten op maatwerk en passende huisvesting. Zo ondersteunen we nareizigers van Rijswijkse (voorm.) statushouders zoveel mogelijk door inwoning in de al aanwezige woonruimte te faciliteren, uiteraard in nauwe afstemming met de woningcorporaties en met behoud van de leefbaarheid. Daarnaast worden volgens de subsidieafspraken bij mutatie in Novum statushouders geplaatst, mits zij goed aansluiten op het profiel van deze woongemeenschap. Tot slot blijven we gezinnen met kinderen—voor wie tijdelijke of alternatieve woonvormen niet geschikt zijn—in goed overleg met de corporaties voorzien van een passende, reguliere woning.

Inburgering
Het inburgeringsbeleid is na evaluatie herzien. Er is daarbij de keuze gemaakt om van inburgering een integrale aanpak te maken. Het leren van de taal en het meedoen naar vermogen staan onder regie van de consulent inburgering. Momenteel wordt dit samen met het Werkgeversservicepunt (WSP) en Inburgering vormgegeven. Naar aanleiding van de aanbesteding taalroutes nemen wij zowel het taaldeel voor de B1 als de Z-route met ingang van 1 januari 2026 af bij Taalschool Rijswijk.
Op 12 juni 2026 is het Europese migratiepact ingegaan. Deze afspraken en regels moeten ervoor zorgen dat binnen de Europese Unie migratie en asiel beter beheersbaar worden.

3. Gevolgen en/of vervolgtraject
   Wij houden u op de hoogte van relevante ontwikkelingen over Nieuwkomers.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders,

de secretaris,	de burgemeester,
P.M. Schuit	H. Sahin

Bijlage(n):
Geen